

Οδηγίες για το τελικό φιλοσοφικό δοκίμιο

Τι είναι και πώς γράφεται ένα φιλοσοφικό δοκίμιο; Ακολουθούν μερικές σύντομες οδηγίες. (για πιο λεπτομερείς οδηγίες δείτε τους συνδέσμους στο τέλος των οδηγιών)

-Βασική δομή δοκιμίου:

-Ένα φιλοσοφικό δοκίμιο έχει έναν **πολύ συγκεκριμένο σκοπό**: να υποστηρίξει μια θέση. Όλα τα **επιχειρήματα** που συζητούνται στο σώμα του δοκιμίου πρέπει να έχουν ως σκοπό την υποστήριξη της θέσης αυτής.

-Έτσι, ένα φιλοσοφικό δοκίμιο έχει την εξής (τριμερή) μορφή:

1) **Αρχίζει** κανείς λέγοντας τι ακριβώς θα κάνει στο δοκίμιο, ποια είναι δηλαδή η θέση που πρόκειται να υποστηρίξει. Η θέση αυτή θα πρέπει να είναι όσο πιο **ξεκάθαρα διατυπωμένη** γίνεται. Ξέρει έτσι ο αναγνώστης από την αρχή ποιος είναι ο τελικός στόχος της επιχειρηματολογίας.

2) **Στο κύριο σώμα** του δοκιμίου γίνεται η **φιλοσοφική δουλειά** της υποστήριξης της κύριας θέσης. Εδώ το ζητούμενο είναι η **ξεκάθαρη λογική δομή** της συζήτησης. Η δομή αυτή απαρτίζεται από μια σειρά από **επιχειρήματα**, που σκοπός τους είναι να **πείσουν** τον αναγνώστη για την κύρια θέση.

Τι εννοούμε, δίνω επιχειρήματα για να στηρίξω μια θέση; Δε φτάνει κανείς να πει ότι υποστηρίζει τη θέση X, αλλά θα πρέπει να προβάλει **λόγους** γιατί κανείς θα πρέπει να τη δεχτεί. Συγκεκριμένα, θα πρέπει οι λόγοι αυτοί να είναι πειστικοί σε κάποιον που δεν θεωρεί τη θέση X προφανή, είτε σε κάποιον που υποστηρίζει μια αντίθετη θέση, είτε σε κάποιον που δε δέχεται κάποια κύρια προκείμενη ενός επιχειρήματος υπέρ της θέσης X.

Έτσι, η υποστήριξη της θέσης X μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, πχ:

-> **Προβάλλοντας επιχειρήματα υπέρ της X**, και **υπερασπίζοντας** τα επιχειρήματα αυτά εναντίον διαφόρων **κριτικών** (είναι σημαντικό να σκεφτείτε αντεπιχειρήματα που μπορεί να προβάλει ο αντίπαλος, και πώς μπορούν αυτά να απαντηθούν)

-> Συζητώντας ενδεχόμενα **αντιπαραδείγματα**

-> Συζητώντας τα **υπέρ και τα κατά 2 αντίθετων απόψεων** σχετικά με το κύριο θέμα του δοκιμίου

-> Αναλύοντας **παραδείγματα** που επεξηγούν την κύρια θέση και ενδεχομένως την κάνουν πιο **εύλογη**

-> Συζητώντας και κρίνοντας της **συνέπειες** της θέσης X, αν αυτή ήταν αληθής, καθώς και τις συνέπειες των αντίθετων απόψεων

3) **Τέλος**, το δοκίμιο πρέπει να κλείνει με μια **ξεκάθαρη δήλωση του τι επιτεύχθηκε** στο δοκίμιο, και **ποια θέση τελικά υιοθετήθηκε** από τον/τη συγγραφέα.

-Γενικά, πρέπει να αποφεύγονται:

-> **οι μακροσκελείς εισαγωγές**: είναι πολύ καλύτερο να μπαίνει κανείς κατευθείαν στο θέμα, δηλ στο τι πρόκειται να υποστηρίξει

-> **οι μακροσκελείς παραθέσεις** από άλλα κείμενα: είναι πολύ καλύτερο απόψεις/ επιχειρήματα άλλων φιλοσόφων να παραφράζονται (η ξεκάθαρη παρουσίαση ενός επιχειρήματος άλλου φιλοσόφου μπορεί να αποτελεί σημαντικό μέρος της επιχειρηματολογίας ενός δοκιμίου)

-> **η απλή παράθεση πολλών επιχειρημάτων** χωρίς να συζητούνται σε βάθος: είναι πολύ καλύτερο να εστιάζει κανείς σε ό,τι θεωρεί πως είναι το δυνατότερο επιχείρημα και να το συζητάει αναλυτικά

-> **γενικά και αόριστα συμπεράσματα**, πχ 'και οι 2 αντίθετες απόψεις X και Ψ φαίνονται αρκετά πειστικές' ή 'υπάρχουν αρκετοί πειστικοί λόγοι τόσο υπέρ όσο και κατά της θέσης X και ο χώρος αυτού του δοκιμίου δεν επιτρέπει μια οριστική απάντηση'

Το συμπέρασμα πρέπει να αποτελείται από μια **αρκετά συγκεκριμένη θέση** ως προς το θέμα του δοκιμίου. Ένα καλό φιλοσοφικό δοκίμιο μερικών σελίδων δεν μπορεί να υποστηρίξει μια πολύ σημαντική φιλοσοφική θέση. Ο σκοπός είναι να υποστηριχθεί μεν μια **περιορισμένη θέση**, αλλά να γίνει **όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα, και με όσο το δυνατόν πιο πειστικό τρόπο**.

Προφανώς, δεν είναι το ζητούμενο να αναπτύξει κανείς μια καινούρια δική του φιλοσοφική θεωρία.

Αλλά μπορεί παρόλα αυτά να αναμετρηθεί με πρωτότυπο και ανεξάρτητο τρόπο με τα φιλοσοφικά επιχειρήματα υπέρ και κατά της θέσης που υποστηρίζει.

-Βασικά στοιχεία ενός καλού δοκιμίου:

Σε ένα φιλοσοφικό δοκίμιο πρέπει κανείς να δείξει **3 βασικά στοιχεία**:

- > ότι **κατανοεί** πολύ καλά το υλικό το οποίο συζητάει
- > ότι έχει την ικανότητα να αναμετρηθεί **κριτικά** με το υλικό αυτό
- > ότι έχει την ικανότητα για **ανεξάρτητη σκέψη** και (κάποιου βαθμού) **πρωτοτυπία**

-Γενικά: ο **ξεκάθαρος τρόπος γραφής** είναι από τα σημαντικότερα στοιχεία ενός καλού φιλοσοφικού δοκιμίου -**ξεκάθαρη** και **σαφής** γραφή φανερώνει **ξεκάθαρη** και **σαφή** σκέψη.

-> ο **απλός τρόπος έκφρασης** συμβάλει σε αυτό (μακροπερίοδος λόγος / πολύπλοκες συντακτικές δομές καλό είναι να αποφεύγονται όταν κάτι μπορεί να ειπωθεί πιο απλά)

-> επίσης, μην ξεχνάτε τα **παραδείγματα** (πάντα χρήσιμα), καθώς και να **επεξηγείτε σύντομα τους τεχνικούς όρους** (φιλοσοφικούς ή βιολογικούς) που εισάγετε.

-> Τέλος, ένα καλό φιλοσοφικό δοκίμιο, θα πρέπει να είναι ένα **καλογραμμένο και ευκολοδιάβαστο κείμενο**.

-Μεθοδολογία:

-Το δοκίμιο θα πρέπει να έχει μέγεθος **τουλάχιστον 3.000 λέξεων** (εξαιρουμένης της βιβλιογραφίας) και θα πρέπει να κατατεθεί **ηλεκτρονικά στο eclass** σε αρχείο word, open office ή παρόμοιο (αν δουλεύετε με pages θα πρέπει να κάνετε εξαγωγή σε word) στο αντίστοιχο πεδίο. Η προθεσμία για το τελικό δοκίμιο είναι **η 25η Ιουνίου 2025**.

-Θα πρέπει να υπάρχουν **τουλάχιστον 2 βιβλιογραφικές αναφορές** οι οποίες να **συζητούνται στο δοκίμιο**: η πρώτη μπορεί να είναι το άρθρο/κεφάλαιο που αναλύσατε στην 1η εργασία και η δεύτερη κάποιο άλλο σχετικό κείμενο από τη βιβλιογραφία του μαθήματος.

-Γενικά, ο σκοπός είναι η δουλειά που έγινε κατά την ανάγνωση και ανάλυση του άρθρου που επιλέξατε, να αποτελέσει το υπόβαθρο για το τελικό φιλοσοφικό δοκίμιο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το άρθρο αυτό για να βρείτε την θέση που θέλετε να υποστηρίξετε, καθώς και κάποια σημαντικά επιχειρήματα που μπορείτε να συζητήσετε (αλλά μπορείτε να ασχοληθείτε και με κάποιο **διαφορετικό** θέμα σε σχέση με την 1η εργασία).

-> Όμως, το δοκίμιο πρέπει να αποτελεί **τη δική σας ανεξάρτητη πραγμάτευση του θέματος**, και όχι μια απλή παράθεση επιχειρημάτων που έχετε διαβάσει αλλού.

Σημαντική σημείωση για παραθέσεις από άλλη πηγή:

-> Είναι **πολύ σημαντικό** όλες οι παραθέσεις από άρθρα (ή άλλα κείμενα) να εμφανίζονται ως **παραθεση** (δλδ μέσα σε **εισαγωγικά** και με **αναφορά στην πηγή** με έναν από τους γνωστούς τρόπους που μπορεί να γίνει αυτό).

-> Αποσπάσματα (ακόμη και μιας πρότασης!) που προέρχονται από άλλα κείμενα χωρίς παράθεση πηγής, δε μπορούν παρά να θεωρηθούν περιπτώσεις **λογοκλοπής** -η πρακτική αυτή (δλδ της χρησιμοποίησης αποσπασμάτων από αλλού, εκτός εισαγωγικών και χωρίς την παράθεση πηγής) θα πρέπει να αποφεύγεται με πολλή προσοχή, καθώς αποτελεί έναν σίγουρο, ασφαλής και εξασφαλισμένο τρόπο ένα δοκίμιο να βαθμολογηθεί **(πολύ) χαμηλά!**

Περισσότερες πληροφορίες:

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πώς γράφεται ένα φιλοσοφικό δοκίμιο, πολύ κατατοπιστικούς οδηγούς (στα αγγλικά) θα βρείτε:

εδώ (συνιστάται ιδιαίτερα!): <http://www.jimpryor.net/teaching/guidelines/writing.html#LazyStupidMean>

εδώ: <http://www.sfu.ca/philosophy/resources/writing.html>

και εδώ: https://hwpi.harvard.edu/files/hwp/files/bg_writing_philosophy.pdf